

Oton Župančič — Slovenci in Evropa

II.

Ljubljana, 13. novembra.

Ob tem senzacionalnem članku, ki ga je o našem pesniku prinesel frankfurtski list, pridejo človeku na misel vse mogoče reči. Zelo poredkem se zgodi, da kje v svetu kane kakšen glas o nas, in Slovenci smo v tem oziru izmed vseh jugoslovanov najmanj popularni. Naš značaj je že takšen, da se ne spuščamo radi v kakšne hrupne akcije; tih in vase zaprti smo — svet je pa dandanes že tako urejen, da stvari toliko veljajo, kolikor imajo materialne mere in teže — človek sam in njegova notranja vrednost, to so dandanes še precej nepoznane stvari. Toda poleg vseh tehničnih dejstev, zavoljo katerih je naše ime in naša veljava ostala v Evropi prazen zvok, je mnogo kriva tudi naša lastna, notranja, domača mikromanija: neprestano mislimo sami o sebi, da nismo nič, neprestano smo pripravljeni, čuditi se vsemu, kar ni naše, neprestano smo pripravljeni, sprejeti vse, kar odkoderkoli pride na nas. In s to našo nacionalno mikromanijo je v zvezi tisti naš stari, pododgovani greh, ki je od začetka do danes kraljeval naši zgodovini in našem življenju in ki ga menda nikoli ne bomo mogli iztrgati iz naših duš: tista zavist namreč, od katere je zelena vsa naša dežela, tista zavist, ki se je našim ljudem v teku zgodovine polagoma zagrizla do dna srca in ki vam nikoli ne da, da bi svojemu sočloveku priznavali, kar mu gre, in da bi s hvaležnostjo sprejeli, kar nam je dal, Slovenci smo bili pač zmirom navajeni, da smo dajali Bogu, kar je bilo božjega, in cesarjem, kar je bilo cesarskega — sebi nismo nikoli znali dajati, kar je bilo našega. Nikoli nas ni mandrala zgodovina, nikoli nas niso ugonabliali tlačitelji — ginili in propadali smo zmirom samo zavoljo svoje lastne nemoči — in nemoč se ponavadi imenuje zavist. To je gotovo najtežja veriga, v katero smo uklenjeni, to je tisto, kar nas dela majhne in slabe, to je tisto, kar nas peha v obup. Tu, pred lastnim pragom, tu v duši našega človeka in našega naroda bo treba najprej pomesti!

Ob članku, kakor ga je o Otonu Župančiču in o nas prinesla »Rhein - Mainische Volkszeitung«, bi se morali mi vsi skupaj malo ustaviti in se česa naučiti. Dasi nekatere primere, ki jih je nemški članek zahteval med pomembnostjo Otona Župančiča in pomembnostjo nekaterih najbolj zmagovitih vrhov velikih evropskih književnosti, malo nerodno zavzvenijo na uho — jaz na primer ne vem, zakaj bi bilo treba primerjati vrednost Župančiča, Wellsa in Gorkega pred svetom — toda članek je od začetka do konca pisan s takšnim trdnim poznavanjem in razumevanjem stvari, da na takšno resno, stvarno sodbo o nas redkokraj naletimo pri pisavi velikih narodov. Članek je čisto pravilno razumel tragedijo pesnika iz malega, neznanega naroda: medtem ko se v velikih literaturah že vsak povprečne lahko neutegoma povzpe do svetovnega imena, je v malem narodu še genij obsojen, da svet še dolgo ne bo izvedel zanj in da od njegovega dela morda sploh nikoli ničesar ne bo sprejel.

Podoba pa vendarle kaže, da je novejši čas polagoma čezdalje pravičnejši za te stvari. — Zdi se, da prihaja čas, ko bo glas slehernega, tudi najmanjšega naroda, sleherne, tudi najmanjše kulture na vsem svetu dosegel svoj odmev. In tako bomo počasi morda vendarle tudi mi prišli na svoj račun.

In morda ta zmaga pred vsem svetom za noben drug narod ni tako odločilnega pomena, kakor za nas Slovence. Vse kaže, da Slovenci sebe in svojega človeka tako dolgo ne bomo znali ceniti in spoštovati, dokler ves svet ne bo snel klobuka pred nami. Pri.

Razširite Jugoslovana!

Vzorna 10 letnica dobrodelnosti Kola jugoslovanskih sester v Celju

Občni zbor za društveno leto 1930-1931

Od zadnjega občnega zbora 4. aprila 1930 do 4. novembra 1931 je imelo društvo 20. odborovih sej, 8 večjih prireditev. Priredilo je dva Materinska dneva s koncertom v parku, prodajo cvetlic in lepo akademijo v gledališču, dalje dve veliki tomboli, po dvakrat počitniške kolonije in po dva cvetlična dneva. Vse te prireditve so dale čistega donosa 97.000 — Din.

Največ truda imajo odbornice s počitniškimi kolonijami. V teku dveh sezov so jih priredile osem, in sicer štiri v poletju 1930, in štiri to leto. Veliko število zastoj sprejetih potrjuje, da se je ta naloga pojmovala pravilno, saj je bilo lani sprejetih 12 otrok zastoj, 41 pa po znižani ceni. Letos je bilo to število še večje, sprejele smo 26 otrok zastoj, 49 pa po znižani ceni. Torej je bilo v teh dveh letih deležno okrepčila na morju popolnoma ali deloma na društvene stroške 120 revnih, za kar je društvo izdalo 42.200 Din. Društvo pa je pripomoglo tudi drugim dobrodelnim kolonijam. Tako društva so: »Kolo iz Mežice«, »Rdeči križ« v Murski Soboti, »Bratovska skladnica« in »Blago srce« v Laškem, »Pomlad rdečega križa« na meščanski šoli v Celju in »Solska poliklinika« v Celju.

Niti en dinar darovanega in nabranega denarja ni šel za kolonije, ampak so se te vzdrževale same, zato je društvo primorano, sprejemati plačujoče, da pridobi potrebnih sredstev.

Da se je pridno in številno gospodarilo, zato zato govori dejstvo, da je imelo društvo septembra 1929, ko se je odločilo za nakup »Doma« v blagajni samo 25.713 Din, sedaj pa je že plačalo dva obroka po 50.000 Din, t. j. 100.000 Din in poleg tega izdalo za zemljišče okrog »Doma«, prepis, popravila »Doma« in inventar 109.018 Din. Če k temu prištejemo še izdatke za revne koloniste po 42.200 Din in podpore posameznim revnim v denarju in v živilih po 3.160 Din, dobimo vsoto 254.378 Din.

Danes ima društvo v blagajni 23.000 Din, kar je podlaga za tretji in zadnji obrok kupnine. Seveda bo treba investirati še mnogo, ker je oprema »Doma« preprosta in pomanjkljiva ter manjkata predvsem v »Domu« elektrika in voda. Toda najhujša bremena so zmagana in to je bilo v tako kratkem času mogoče le s poštenim in nesebičnim delom.

Celotnega prometa je imelo društvo od zadnjega občnega zbora z dne 4. novembra 1930 do 4. novembra 1931 804.587 Din.

Ni pa društvo nudilo pomoči samo deci v koloniji, ampak je pomagalo tudi posameznim revnim družinam. Dajalo je podpore v denarju in v živilih, kuhinji »Pomlad rdečega križa« v meščanski šoli daje društvo po 120 Din mesečne podpore, da je vsaj nekaj revnih otrok dnevno sitih na njegov račun.

Med drugim je društvo kazalo zanimanje za pokret drugih ženskih organizacij, sodelovalo z njimi ob potrebah in tudi nudilo pomoč. Je član »Jugoslovanske ženske zveze« in se je udeležil skupščine v Zagrebu.

Zaradi težkih časov je »Celjsko Kolo« opustilo proslavo desetletnice svojega obstoja, vendar je na mestu, da se vsaj mimogrede omeni v glavnih potezah desetletnice društvenega delovanja:

Celoten promet je znašal 1.600.000 Din. Društvenih sej se je vršilo 90. V prvi dobi, v letih 1921—24 je prirelo društvo Miklavževe obdaritve. Obdarjenih je bilo 304 otrok za znesek 25.000 Din. Priredilo je dalje mestnim revežem dve božičnici, pomagalo v prvih težkih časih Ruskim beguncem in njihovi deci z večjimi vsotami in nakupljeno obleko, dajalo podpore revnim akademikom, priredilo brezalkoholno razstavo, šesttedenski gospodinjinski tečaj, srbohrvaški in ruski tečaj, čajanke, predavanja in koncerte, cvetlične dni, gledališke prireditve in nabiralne akcije. S ferijalnimi kolonijami je začelo leta 1924 in jih torej prireja skozi 8 let. V vseh teh kolonijah je bilo do sedaj na društvene stroške okrepčanih 300 revnih, za kar je izdalo društvo do danes 120.000 Din.

To bi bile razen mnogega podrobnega dela glavne smeri društvenega delovanja v zadnjih desetih letih.

Ker so časi, v katerih živimo težki, čaka vsa društva mnogo nalog. Tudi »Kolo« hoče biti na mestu, kadar bo pomoč potrebna. »Kolo«

bo pač skušalo osredotočiti svoje delovanje v podporo deci, ki potrebuje hrane in okrepčila.

V glavnem se je izvolil stari odbor:

Upravni odbor: Marica Serbec, predsednica, Fani Stermecki, podpredsednica, Ana Župančič, prva tajnica, Božena Ozvald, druga tajnica, Mici Kern, blagajničarka, Alojzija Čilenšek, gospodarica, Terezija Plavec, Milka Jerin, Dragica Logar, Terezija Rebrnik, odbornice, Natalija Antipin, Vitoslava Leskovšek, Vera Stermecki, Milica Perić, namestnice.

Nadzorstveni odbor: Herica Skaza, predsednica, Vera Pristovšek, tajnica, Josipina Rebek, Fani Zorko, odbornici, Darinka Perić, Marija Pestovšek, namestnici.

Zal je število članic nekoliko padlo leta 1930 jih je bilo 243 proti 290 v letu 1929. Vendar upa društvo, da si bo še sčasoma priborilo zaupanje tudi pri onih, ki se do sedaj niso zanimala za njegovo delovanje ali so gledale z nezaupanjem nanj.

Glasbenik Lovrenc Kubišta †

Celje, 14. nov.

Včeraj zjutraj je na svojem stanovanju na Ljubljanski cesti št. 17 umrl začet od srčne kapi znani celjski glasbenik g. Lovrenc Kubišta, star 68 let. Pokojnik je bil rodom Slovak in doma iz Vojnova pri Bratislavi. Glasbene študije je dovršil v Pragi, nakar je služil dolga leta pri vojaški godbi. Po upokojitvi se je naselil v Postojni, kjer je deloval kot kapelnik, pevodnja in glasbeni učitelj. Pred vojno se je preselil v Gorico. L. 1915 je moral bežati in je prišel v Celje, kjer je postal učitelj glasbe na Glasbeni Matici. Menda je ni bilo v Celju glasbene prireditve, kjer ne bi rajni Kubišta sodeloval. Vsa leta je bil tudi kapelnik Godbnega društva. Pokojni Kubišta je mnogo kompozicij instrumentalnih, mnogo pa je tudi sam skladal. Vse njegove življenje je bilo posvečeno glasbi. Bodi mu ohranjen časten in trajen spomin, zalujoči rodbini naše sožalje!

Obmejni promet na slovenskem severu v oktobru

Pripotovalo in odpotovalo je 21.708 oseb

Maribor, 13. novembra.

V mesecu oktobru je na naši severni in severnovzhodni meji prišlo v Jugoslavijo 3272 Jugoslovanov, 4976 Avstrijcev, 924 Čehoslovakov, 510 Nemcev in 439 oseb različnih državljanov pripadnosti, skupaj tedaj 10.121 oseb. Preko Maribora je pripotovalo 2688 Jugoslovanov, 3341 Avstrijcev, 811 Čehoslovakov, 375 Nemcev in 359 drugih, skupaj 7574 oseb; preko St. Ilje je pa prišlo 1367 oseb, preko Čmureka 207, preko Dravograda 219, preko Prevalj 384, preko Radgone 346 in preko Hodoša 24.

V istem času je odšlo iz Jugoslavije 4234 Jugoslovanov, 5602 Avstrijca, 1361 Čehoslovakov, 525 Nemcev in 856 drugih državljanov, skupaj 11.587 oseb. Preko Maribora je odšlo 2984 Jugoslovanov, 4283 Avstrijcev, 1250 Čehoslovakov, 402 Nemca in 472 drugih, skupaj 9399 oseb; preko St. Ilje je pa odšlo 1160 oseb, preko Čmureka 191, preko Dravograda 179, preko Prevalj 398, preko Radgone 242 in preko Hodoša 18.

Od januarja do 1. novembra letos je preko severne slovenske meje prišlo in odšlo 79.811 Jugoslovanov, 98.587 Avstrijcev, 41.333 Čehoslovakov, 12.376 Nemcev in 12.810 drugih, skupaj tedaj 242.967 oseb. Zanimivo je, da je število Avstrijcev vedno večje kakor število Jugoslovanov in da so za Avstrijci najštevilnejši tuji Čehoslovaki.

V tranzitnem prometu je potovalo v mesecu oktobru preko našega državnega ozemlja na progah: Maribor — Rakek 874 oseb, Rakek — Maribor 938, Maribor — Prevalje 269, Prevalje — Maribor 191, Prevalje — Labud 610, Labud — Prevalje pa 756, skupaj 8638 oseb. Od 1. januarja do 1. novembra je znašal celokupni tranzitni promet na omenjenih progah 50.609 oseb. Večino imajo zopet Avstrijci in Čehoslovaki.

Volilcem v celjskem srezu!

8. novembra t. l. je bil za vse Jugoslovane velik zgodovinski dan, na katerega smo lahko ponosni tudi Slovenci iz Dravske banovine.

Pri teh volitvah ni zmigala nobena stranka, vsi smo služili naši skupni domovini, zato ni danes ne premaganih, ne zmagovalcev — poraženi so le oni, ki so v slepi strasti padli tako nizko, da so v zgodovinskem odločilnem trenutku prestihali klice domovine ter sramotno zbežali ali celo iz varnih zavetišč streljali nam in državi v hrbet.

V svojem in v imenu svojega namestnika Franca Gorčiča izrekam zahvalo za dobro delo in zaupanje vsem, ki so nama zaupali in glasovali zame. Ne vem, ali sem dolžan več hvala in priznanja zvestobi kmečkih ali delavskih volilcev, ali nameščencem ali naši trgovini, obrti in industriji. Prav pri vseh sem našel toliko razumevanja, odkritosrčne opore in zaupanja po celim srezu, da je moj dolg prevelik, da bi se mogel zadostno in dostojno zahvaliti prav vsem! Tajinstvena moč Jugoslovanske državne misli nas je vse objela in združila ter premostila za vekomaj brezdnih starih sovraštav in osebnih predobrodov. Zavest in misel državne skupnosti, ki mora biti vsakemu državljanu prva in najvišja dolžnost, mi je tudi iz vrst odkritih nacionalnih nasprotikov naklonila toliko zaupanja zrelih in razsodnih mož, da bi bil krivičen in nedosleden, ako bi se tega dejstva na tem mestu danes ne zavedal in ga ne bi javno s dolžno hvaležnostjo podčrpal. Našli smo se v odkriti borbi za afirmacijo države, in danes lahko mirno in s ponosom rečemo mi vsi, ki nas je 8. november združil, da naša država od rojstva ni bila nikdar tako močna doma in pred svetom kakor je danes. Rečemo pa tudi lahko, da je ni sile, ki bi nas v temeljnih vprašanjih obstoja in dela za napredek države in naše ožje domovine mogla še kedaj razdružiti. V tej za državo častno dobojevalni borbi so stali ob strani le oni, ki še nikdar v globini svoje duše niso občutili, kaj je domovina. V hrbet pa so nam streljali tisti pokvarjenci, pri katerih je za denar na prodaj vse, kar je nam najsvetejše: cerkev, vera, Bog in država! V večni borbi za dobro in slabo, za resnico, pravico in poštenje bo prišel tudi za take ljudi dan velikega obračuna in zaslužnega plačila, ki sta ga dolžna dati narod in država vsakomur, ki se še zaveda, da gre po božjih zakonih in po zakonih človeške družbe častno ime državljana samo tistemu, ki se poleg državljanov pravic zaveda tudi državljanovih dolžnosti.

Ko se vsem volilcem celjskega sreza, ki so storili svojo državljanstvo dolžnost, kot izvoljeni poslanci tega sreza zahvaljujem in jih prosim v vseh vprašanjih zaupanja in podpore, imam v mislih tudi one, ki so bili z lažjo ali grožnjami zapeljani na stranpota. Ne zapirajmo jim vrat v naš skupni dom in ne zagradimo jim ceste k solncu in resnici, ko se bodo skesano vračali!

Vsi, ki ste dobre volje in kljub trpljenju in krivicam, ki nam jih prinasa življenje in borba za vsakdanji kruh, niste izgubili zaupanja in vere v lepše dni — vsi z menoj na krepko delo, da izgradimo na zdravih temeljih resnice, pravice in ljubezni socialno pravičen družabni red in zdravo skupnost v državi, da bo skrbna in dobra mati nam in našim potomcem.

V Celju, dne 10. novembra 1931.

Ivan Prekoršek,
narodni poslanec za celjski srez.

Smrt 20-letnega dekleta zaradi usodne zmote

Celje, 14. nov.

V petek zjutraj je prišla neka kmetica na policijsko stražnico povedat, da leži nad Obrežno cesto v bližini gozdne restavracije neko mrtvo dekle. Policija je v trupu spoznala 20-letno Rozino Končev, hčerko znanega komisijonarja g. Konca. Prvotno so domnevali, da gre za samomor, potem so pa dognali, da gre le za nesrečo. Končeva je že delj časa imela občutno rano na prstu, ki se ji ni hotela zaceliti. Ker je trpela hude bolečine, so ji na bolniški blagajni nakazali veronal, da bi mogla ponoči spati. Dekle pa je mislilo, da po zavžitju veronala ne bo občutila bolečin in je na sprehodu vso količino zavžila, kar pa je povzročilo njeno smrt.

Clara Viebig:

Babja vas

Roman iz Eifela

»Kje pa si to dobila?« je vprašal ozlovoljen. Veselo se je zasmejala: »Nekdo mi je podaril!« »Nekdo ti je podaril?« je ponovil. »Tvoja teta gotovo ne. Tvoja mati pa sama nima ničesar!« Nezaupno jo je gledal od strani.

»Oh, od teh — ne!« Nato se je smejala, da jo je kar treslo. »Od teh, pa nekaj tako lepega?! Hahahaha!«

»Od koga pa?« jo je nadrl.

»Oh, ti neumni Peterček,« — še vedno v smehu je izbleknila — »od gospoda potnika, od prijaznega gospoda! Od koga drugega pa?!«

»Ali si neumna?!« Skočil je k njej kot divji, in ji strgal predpasnik s telesa. »Daj sem!«

Smeh jo je minil, tarnajoč mu je spet skušala iztrgati predpasnik: »Moj predpasnik, Peterček! Moj predpasnik, moj lepi predpasnik!«

»Ta cunja, ta capa!« Zmečkal je svilo in jo vrgel proč; po rdečem krilu pa je teptal z nogami. »Le pozikusi še kdaj — kaj vzeti od gospodov, od tujih gospodov! Vse kosti bom polomil falotu, ubil ga bom! — Prokleta ženska, ničvrednica ti, kaj pa je prejel za to? Povej!« V jezi jo je sunil s tako silo, da je padla na mah med svoje zlostavljene predmete. »Govori resnico — ne laži! Kaj je prejel za to?« Kričal je; pod

25

težkimi vekami jo je prebadal z ostrimi in nevarnimi pogledi.

Skušala je zbrati darila; on pa jih je zalučal v velikem loku na umazano cesto.

»Kaj je prejel za to — ali boš povedala ali ne?!«

»Poljubček,« je ječala, »samo en poljubček. Za krilo dva — za predpasnik enega — ne, tudi dva! Prav res, resnico sem ti povedala — Peterček, Peterček!« Strah jo je postal.

»Nič več? Ne laži!« Škripal je z zobmi. »Če mi ne poveš resnice, ne boš prišla živa iz gozda. Svetujem ti!« Dvignil je pest; sleherna mišica njegovega suhega telesa je bila napeta; sicer ni bil tako velik in tako krepko raščen kot njegova žena, v tem trenutku pa se ji je zdel kot orjak.

»Posadil me je v naročje,« je ječljala boječe. »Jožeka pa je položil zadaj na voz. Rekel mi je, da mi bo prihodnjič, ko bo spet prišel v Eifelschmitt, prinesel še kaj lepšega s seboj. — O moj predpasnik! Moje rdeče krilo! Moj lepi predpasnik!«

Solze so ji lile v potokih čez cvetoča lica, javkajoč je vila roke: »Uboga žival jaz! Da bi te ne poročila! Zakaj nisem poslušala ranjkega očeta! Drugega bi lahko dobila! Zdaj pa čepim v Eifelschmittu v tej prokleti luknji — brez denarja — niti pfeniga — dostikrat človek niti ne ve, kaj bo jedel — mož krađe ljubemu bogu čas — pozimi zmružujem, da je sramota — poleti pa nima človek niti poštene obleke, da bi šel k proščenju! To capo — dvignila je svojo zaprto, na vseh plateh preozko obleko — nosim že od kar sva poročena —

dve leti! V službi v Manderscheidu pa sem jo imela že tudi tri leta. Človeka mora biti sram pred ljudmi!« Ihtenje jo je skoraj zadušilo: »Jaz uboga — uboga žival — nesrečna ženska jaz!« Vrgla si je krilo čez glavo in obsedela tako popolnoma zakrita.

Otrok v Peterčkovem naročju je zajokal; vrgel ga je materi v naročje: »Tam leži, pankert!«

Toda takoj nato ga je popadel les; tako presunljivo je jokala, da je še ni videl nikdar take. Sicer je bila vedno vesela. Ta gotovo ne bo nekala nikoli jok ti.

In ali ni imela prav, ali jima se ne godi res neusmiljeno slabo? Ali ji ni obljubov. nekaj boljšega, ko je snubil lepo Luco?! Stal je presenečen.

»Luca,« je spregovoril nežno, potem pa se je odkašljal: »Luca!«

Dasi ga ni videla, je dobro vedela, pri čem da je; jokala je še huje in se zvijala kot v neznosnih bolečinah.

»Luca,« je rekel popolnoma malodušno in ji potegnili krilo z glave.

Nič ga ni pogledala, vzela je otroka v naročje in ga milovala vso v solzah: »O ti moj ljubi Jožek, moj ubogi Jožek!« Poljubovala ga je s strastno nežnostjo. Klobuk ji je zdrlil z glave, lasje so ji viseli dolgi in valujoči na čelo, njene ljubke ustnice so drgetale kot pri otroku, ki se je izjokal in ki samo še sunkoma zaihti. Veke je trdovratno povešala, njen pogled je počival na otroku; zlatorjave trepalnice so počivale na zateklah lic, katerih ni obžgalo poletno solnce, temveč samo prevleklo z žametnim dihom.

Iz Dravske banovine

d Službeni list kraljevske banske uprave Dravske banovine, šte. 71, z dne 14. novembra 1981, ima sledečo vsebino: Otvoritev konzulata kraljevine Jugoslavije v Lille-u. — Otvoritev konzulata kraljevine Jugoslavije v Metz-u. — Otvoritev konzulata kraljevine Jugoslavije v Liège-u. — Uredba o razvrstitvi zvanj zvanjnikov in služiteljev v ministrstvu za gradbe in v njegovi zunanji službi. — Pravilnik za izvrševanje zakona o dobrovoljnih glede podeleževanja zemlje in kolonizacije. — Pravila o opravljanju profesorskih izpitov. — Izpizememba in dopolnitve v pravilih o opravljanju drž. strokovnega izpita. v ministrstvu za trgovino in industrijo. — Izpizememba v pravilniku o opravljanju vsjega drž. strokovnega izpita davčnih uradnikov. — Izpizememba v pravilniku za delo računovodstvenih odsekov finančnih direkcij. — Pravilnik o brezpačni in znižani vožnji na železnicah in ladjah v državni eksploataciji. — Razpis v carinskih zadevah. — Razpis o uvozni prepovedi za prašek »Alanc«. — Razpis o potrdilih glede izvora blaga iz Pojske in o prepovedi uvoza blaga iz Rusije. — Razpis o potrdilih glede izvora poljskega in jugoslovanskega uvoznega, odnosno izvoznega blaga. — Banovinske ceste II. reda. — Uredba, s katero se deloma izpizeminja zdraviliški red za letovišče Bled. — Izpizememba v staležu drž. in banovinskih uslužbencev na področju Dravske banovine. — Razne objave iz »Službenih novine«.

3 Iz srednješolske službe. Za suplentko na tretji državni realni gimnaziji v Ljubljani je pridružena ga. Premru Milena, z državne realne gimnazije v Kranju. Gdč. Engelman Vladimir, učiteljica narodne šole v Cenovem, je dodeljena za učiteljico telovadbe na državni realni gimnaziji v Mariboru. Za honorarnega učitelja higijene na državni realni gimnaziji v Ptujju je imenovan g. dr. Vladimir Vrečko, sreski sanitetni referent v Ptujju.

d Pri mestnem načelstvu v Ptujju je razpisano mesto sluge-dnevničarja. Prosilci morajo imeti obče pogoje, ki se zahtevajo za sprejem v državno službo. Prednost imajo tisti, ki lahko sodelujejo pri mestni godbi. Prejemki bodo mesečno 600 Din s prostim stanovanjem, kurjavo in razsvetljavo. Vrh tega 1% pobranega zneska od trošarine na pivo, vino in mošt, to je okoli 250 Din mesečno. Prošnje je treba vložiti pri mestnem načelstvu v Ptujju do 30. novembra 1981.

d Dr. Černetov poslovni koledar za leto 1982 je izšel v svoji običajni in tako priljubljani obliki. Poleg nad vse bogatega koledarskega materiala prinaša kratek pregled narodnega gospodarstva Jugoslavije, uredbo o praznikih, pregled običajnih pristojbin ter obširno poštno tarifo. In na koncu svojo posebnost: dr. Černetov poslovni adresar Jugoslavije, ki daje koledarju še posebno vrednost. Koledar stane 30 dinarjev ter ga toplo priporočamo.

d Sokolsko gledališče v Radovljici bo otvorilo letošnjo sezono v nedeljo 15. t. m. ob 20. z vzporeditvijo tridejanske burke »Kontrolor spalnih voz«.

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisirana tovarna Jos. Reich. 398-2 d Osrednji odbor SPD sporoča članstvu, da so odprte in oskrbovane tele kočice in domovi: V Triglavskem pogorju: Erjavčeva koča na Vršču (ob lepem vremenu) in stara Aljaževa koča (neoskrbovana). V Karavankah: Spodnja koča na Golici ob lepem vremenu (ob sobotah, nedeljah in praznikih ter dnevih pred prazniki), Valvazorjeva koča pod Stolom (stalno odprta in oskrbovana). V Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, koča na Veliki planini in Dor na Kravcu.

d Znanstveni poskusi g. prof. dr. Vebra v naši oddaljeni postaji. Gospod profesor dr. Vebra namerava v decembru in januarju prirediti v Ljubljanskem radiju tedenske poskuse, da bi z neko znanstveno verjetnostjo določil ali in v koliki meri in na kakšnih poljih nam lahko služi človeški glas kot več ali manj značilen znak za različne telesne in duševne lastnosti človeka. Da bi mogel g. prof. s temi poskusi pričeti, pa je neobhodno potrebno, da se prijavi čim večje število takih slušateljev in slušateljic, ki bi bili pripravljeni ta poskusna predavanja vedno poslušati in obenem enako redno odgovarjati na »prašanja, ki bodo pri teh poskusih nanje stavljeni. Podrobnosti bo razložil g. prof. dr. Vebra v svojem predavanju v Radio, Ljubljana v nedeljo, 15. novembra ob 10.30.

d Truplo neznanke ženske je našla žandarmerija v Selnici dne 6. t. m. v šumi na Vurnatu. Truplo je ležalo kakih 5 do 6 mesecev in je že razpadalo. Sklepati je da je stara okoli 50 do 60 let. Obležena je bila v vijoličasto krilo z belimi krogi in rumenimi štrikoti ter črno bluzo s kratkimi rokavi. Na sebi je imela moder in pol njim črn predpasnik. Žandarmerija meni, da je neznanca kaka beračica, ki se je v gozdu ponesrečila.

d Nogo si je zlomila 18-letna hči posestnika iz Leskova pri Celju Jožefa Kastelic. V četrtek je s svojim bratom v gozdu sekala drva in se ji je na nogo zvalil težak hlo.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal v Ljubljani barometer 763,5, termometer 7,2, relativna vlaga 94%, tiho, oblačnost 10, dež (14-8 mm). V Mariboru je kazal barometer 762,7, termometer 5,5, relativna vlaga 89%, smer vetra NW4, oblačnost 10, dež (2-4 mm). Vsa opazovanja ob 7. uri jutraj. Najvišja temperatura je bila včeraj v Ljubljani 10 (6-2), Mariboru 12,3 (4-8), Zagrebu 13,4 (6-8), Beogradu 19,6 (8-9), Sarajevu 15,2 (9-6), Skoplju 17,9 (3-4) in Splitu 16,5. V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Ljubljana

Sobota, 14. novembra 1981: Venerand. Pravoslavni, 1. novembra: Kuzma i Dam.

Nočno službo imata lekarni Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

*

■ Centralni akcijski odbor sklicuje za drevi v veliki dvorani Kazine prijateljski sestanek, katerega se bosta udeležila ministra dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj. Posebnih vabil ne bomo razpošiljali.

■ Lutkovo gledališče Sokola I na Taboru. Otvoritvena predstava bo v nedeljo 15. t. m. ob 15. uri s čarobno pravljico: »Poglarar podzemlja«. Starši s svojimi malčki bodo polnoštevilno prihiteli, da tudi na ta način izkažejo merodajnim činiteljem svojo hvaležnost za srečno rešitev Tabora.

■ Tretja redna skupščina Zveze Slušateljev Aleksandrove univerze v Ljubljani. Danes, v soboto 14. t. m. se vrši tretja glavna skupščina ZSAU ob 2. uri pop. s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev; 2. Volitev dveh zapisničarjev in dveh overovalcev; 3. Odobritev zapisnika zadnje seje; 4. Poročilo predsednika, tajnika I., blagajnika in načelnikov odsekov; 5. Poročilo nadzornega odbora in sklepanje o predlogu nadzornega odbora; 6. Samostojni predlogi; 7. Volitve; 8. Slučajnosti. Pozivam vse delegate, stare in nove, da se skupščine gotovo udeležijo. — Breclj, predsednik ZSAU.

■ Nedeljska svečanost, katero bo priredil Sokol I. na Taboru, bo posvečena vsem njegovim številnim dobrotnikom, ki niso hoteli dopustiti, da bi propade ves ogromni trud in napor, katerega uspeh je moderna stavba na Taboru. Ta priložnost bo majhna oddolžitev in zahvala vsem onim tihim, idealnim darovalcem in delavcem, ki so pripomogli da tako sijajnega vidnega uspeha. Sokol I. se bo to nedeljo dopoldne javno zahvalil Češkoslovanski Obei Sokolski, Mestni hranilnici ljubljanski, onim občinskim svetnikom, ki so glasovali za prodajo parcele, jamstvenikom, ki so bili pripravljeni žrtvovati velike vsote, in vsem številnim prijateljem, ki so pomagali zidati dom. Na večerni akademiji bo Sokol I. pokazal uspehe svojega delovanja. Dokažal bo, da ni bilo zaman požrtvovalno delo njegovih dobrotnikov. Po akademiji bo ples. V Sokolstvu naklonjeno občinstvo vabimo na slavnostno prireditev Sokola I.

■ MOTOH kava dnevno sveža! Kličite telefon 25-77. 1470

■ Pisarna Osrednjega odbora SPD posluje v novih društvenih prostorih palače Saveza grafičnih radnikov I. nadstropje, Masarykova cesta (pogled hotela Miklič).

■ Odbor »Kluba jugoslovanskih primorskih akademikov« v Ljubljani poziva svoje člane, da se vsi udeležijo II. rednega občnega zbora kluba, ki bo v društvenih prostorih v hotelu »Tivoli« v soboto 14. t. m. ob 20. uri. Odbor.

■ Redna plesna vaja S. K. Svobode v Ljubljani se vrši danes ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice.

■ Sokol I. sporoča svojemu članstvu, da je umrla redna telovadka s. Debevc Marijanca. Pogreb pokojnice bo danes ob 16. uri iz mrtvašnice splošne bolnišnice. Vabimo bratsko članstvo, da se udeležijo pogreba. Kdor ima krog v kroju, sicer v civilu z znakom. Zdravilo Uprava.

■ Martinovanje. »Sloga« nar. želez. glasbeno društvo, bo priredilo drevi ob 2.0 v svojih prostorih v Ljubljanskem dvoru Martinov večer pri pogrnjenih mizah. Člani in prijatelji vabjeni. Vstop prost.

■ Mladinski pevski zbor iz Trbovelj-Vode. Kratka karakteristika njegova bi bila: precej številna, preko 100 pevk in pevcev broječa mlada pevska družinica, je izredno disciplinirana, njen glasovni material je zelo lep, svež in prožen, tako, da obvlada tudi zore, ki so v tehničnem oziru precej težki. Izgovorjava je pravilna, intonacija pa popolnoma čista. Vsako pesemco svojega bogatega sporeda izvaja zelo učinkovito in navdušeno. Vse to so pokazali dosedanja nastopi tega zbora v Trbovljah, Hrastniku, Litiji, Brežicah, Celju in Rogski Slatini. Zato vabimo predvsem stariše in mladino naših srednjih in in osnovnih šol, da v nedeljo dopoldne v veliki število poseti koncert mladih Trboveljčanov, ki pojo pod vodstvom svojega zborovodja g. učitelja Avgusta Šuligoja. Predprodaja v Matični knjigarni. Ravnotam se dobi tudi natančno besedilo vseh 16 zborov, ki so na programu.

■ Vse ljubljanske in okoliške zore, vabimo, da se udeležijo v obilnem številu v nedeljo ob pol 11. uri v »Unionu« koncerta Mladinskega pevskega zbora iz Trbovelj. Oddolžimo se idealnim mladim pevcom, našemu bodočemu pevskemu naraščanju s polno dvorano. Hubadova pevška župa J. P. S.

■ Iz kriminalnega predala. Zidarski vajenec Silvester Humar in delavec Alojzij Gračner, oba stanujoča v Tovarniški ulici 3, sta policiji prijavila, da jima je neznan tat odnesel iz njunega stanovanja več komadov obleke v vrednosti 307 Din. — Pred skladiščem železniške aprovizacije na gorenjskem kolodvoru so se trije delavci radi malenkosti sprli in stegli. Prišel je stražnik, ki jih je pomiril. Dva delavca sta se odstranila in še nadalje razgrajala, tako, da ju je moral stražnik odvesti na stražnico.

Maribor

m Inspekcija. Tukajšnje okrožno sodišče inspicira te dni predsednik višjega deželnega sodišča v Ljubljani dr. Vladimir Golia.

m Sestanek Jugoslovansko-češkoslovaške lige. Zaradi potrebnih priprav za koncert Slovaške filharmonije iz Bratislave in drugih važnih zadev bo danes, v soboto ob 18. uri v Grajski kleti sestanek širšega odbora JČLige.

m Telovadna akademija. Na predvečer državnega praznika, dne 30. t. m. bo priredil Sokol matica v Unionovi dvorani svojo običajno telovadno akademijo. Vstopnice se dobe vnaprej pri trgovcih Burešu in Majerju.

m Nastop gospe Lovsetove. Mariborčani smo imeli že večkrat priliko slišati našo najboljšo slovensko koncertno pevko go. Lovsetovo in se veseliti vsakega koncerta, kjer sodeluje. Kravne koloraturne partije in arije v Rossinijevi »Zalostni materji«, ki se bo pela prihodnjo sredo v tukajšnji stolnici ji dajejo prilichnost, da nam nudi vse bogastvo in lepoto svojega petja. V krogu ostalih solistov iz Maribora, gdč. Vedralove, g. Zivka in g. Neralica, katerih izbrano petje itak že poznamo in se njihovih nastopov istotako veselimo, bo sestavljen solistični kvartet, ki bo zadovoljil tudi najbolj kritičnega poslušalca. Vstopnice se dobe vnaprej pri Hofjerju in v Cirilovi knjigarni na Aleksandrovi cesti.

m Sokolska predavanja. Sokolski društvi Maribor-matica in Maribor I. bosta priredili ta mesec več predavanj, namenjenih v prvi vrsti tistim članom, ki so letos pristopili. Prvo tako predavanje bo danes v soboto 14. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Predaval bo dr. Maks Kovačič o Miroslavu Tyršu. Ker ne more biti noben novi član potrjen, če teh predavanj ne poseti, je obisk tedaj strogo obvezen.

m Nastopi guslarja Milovana Barjaktarovića. V ponedeljek, dne 16. t. m. ob 20.15 zvečer bo v Ljubdski univerzi »Guslarski večer srbske junaške pesmi«, ki jih poje mladi Crnogorec Milovan Barjaktarović. V kratkem času je zaslovel kot najboljši narodni pevec in je prepotoval s svojimi guslami že vse Jugoslavijo. Pravkar prihaja iz Ljubljane, kjer je dosegel izredno priznanje. Sedaj je na poti v Avstrijo in Češkoslovaško. Najprej se ustavi v Gradcu in na Dunaju, da razširi tudi med Nemci spoznanje edinstvene srbske junaške pesmi, ki sta jo oboževala Herder in Goethe. Potem prepotuje Češkoslovaško, Poljsko, Nemčijo in Francijo. — V Mariboru bo imel najprej kratko uvodno predavanje o značaju in postanku gusel in narodnih junaških pesmi. Nato poje v spremstvu gusel sledeče narodne junaške pesmi: »Smrt kralja Petra«, »Mali Radoljica«, »Smrt majke Jugovincev«. Naposled pripoveduje še narodne rodbinske šale. V petek in soboto pa je Barjaktarović nastopil po vseh mariborskih solah, osnovnih, meščanskih in srednjih.

m Protituberkulozna liga. Odbor Protituberkulozne lige vabi vse meščane, ki bi radi pomagali svojemu bližnjemu v boleznih, da pristopijo kot člani k tej človekoljubni in prepotrebni organizaciji. Članarina znaša le 10 Din na leto.

m Otvoritev lutkovnega gledališča. Lutkovni odsek Sokola bo otvoril jutri, dne 15. t. m. ob 16. uri v Narodnem domu novo sezono lutkovnega gledališča z vzporeditvijo pravljice trodejanke »Princ Rožencvet in Lilijana«.

m Predavanje na Pobrežju. Sokolsko društvo na Pobrežju bo priredilo jutri, v nedeljo ob 10 uri dopoldne v Renčijevi dvorani svojo prvo letošnjo predavanje. Predaval bo brat dr. M. Kovačič iz Maribora.

m Občni zbor »Zarjec«. Pevsko društvo »Zarja« na Pobrežju bo imelo danes, v soboto ob 19. uri pri Renčiju svoj letošnji redni občni zbor.

m Koncert Glasbene Matice v Murski Soboti. Pevski zbor naše Glasbene Matice bo nastopil danes v soboto ob 20.30 zvečer v dvorani Sokolskega doma v Murski Soboti z 80 pevci in pevskami. Pel bo narodne in umetne pesmi.

m Sprememba posesti. Anton Stiegler je prodal svojo hišo v Slovenski ulici št. 4 za 75.000 Din Jožici in Blažu Bonč. Vekoslav Šturm pa je prodal za 240.000 Din Karlu in Mariji Sarija svoj hišo v Vrbanovi ulici 71.

m Delavska zbornica, ekspozitura v Mariboru, se bo preselila v nove prostore okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Mariboru, Sodna ulica I. nadstropje. Redno uradovanje v novih prostorih se bo pričelo v ponedeljek 16. t. m. ob običajnih urah. — Knjižnica Delavske zbornice se bo preselila ravnotako v nove prostore OUZD, Sodna ulica I. nadstropje. Redno uradovanje se bo pričelo v torek 17. t. m. Uradne ure so od 10 do 12 in od 16 do 20.

m S sejma za prašice. Na včerašnjem sejmu za prašice je bilo 217 živali. Cene so bile: 5-6 tednov stare živali 30-70 Din, 7-9 tednov 80-100 Din, 3-4 mesece 150-240 Din, 5-7 mesece 300-400 Din, 8-10 mesecev 450-500 Din, eno leto stari 570-700 Din. Živa teža 1 kg 6-7 Din mrtva teža 1 kg 8-10 Din. Prodanih je bilo 123 živali.

m S trga za ribe. Na včerašnjem trgu za ribe so se prodajale sardele po 16 Din, sipe po 22 Din, kalamarji pa po 32 Din kg. Bile so vse kmalu razprodane.

m Napad. Na povratku proti domu je v četrtek zvečer napadel delavec Franc Razpotnik 55 letnega delavca Ivana Tuška, doma iz Griž pri Celju in g tako nevarno ranil na glavi, da je moral v bolnišnico.

m Med ločenci. V četrtek jutraj sta se med Kamnico nad Mar. srečala 34-letna ločena žena Marija H. in njen bivši mož. Kakor že večkrat je mož tudi tokrat nagovarjal ženo, naj se vrne k njemu, toda brez uspeha. Naposled pa je v razburjenju pograbil nož in ji ga petkrat zasadil v prsa in roke. Težko, vendar ne smrtno ranjena je Marija H. prišla v bolnišnico, kjer se zdravi, dočim zasleduje moža sodišče.

m Pretep v gostilni. V četrtek popoldne sta se v gostilni Scherer na Tržaški cesti sprla in naposled stegla Ivan I., trgovec iz Slovenskih goric in Viljem J., mesar iz Tezna. Pomiril in razdvojil ju je šele stražnik, ki je začevo prijavil in se bo obravnavala tudi še pred sodiščem.

DR. JAN JURO

advokat v Mariboru
je preselil svojo
pisarno

v novo palačo OUZD
nasproti sodnije

SODNA ULICA št. 9

m Dva voznika. V ozki Slovenski ulici sta se v četrtek srečala šofer Rudolf O. z osebnim avtom in hlapec Jurij K. z enovprežnim vozom. Ker se Jurij s svojim vozom ni mogel ali hotel pravočasno umakniti avtomobilu, mu je šofer prisilil nekaj krepkih zaušnic, Jurij pa Rudolfu tudi ni ostal dolžan in ga je pošteno osvrkal z bičem. Rezultat: ovažba in sodišče.

m Nezgoda kolesarja. Na Pobrežju je včeraj padel s kolesa 43 letni strojevodja Ivan Ringl in si pri tem zlomil levo nogo. Moral je v bolnišnico.

m Aretacije. V četrtek sta bili v Mariboru izvršeni dve aretaciji. Prvi je moral k »Grofu« Alojziju K., ker so ga vinski duhovi tako prevzeli, da je nezavesten obležal na Glavnem trgu pred »Veliko kavarno«, drugi pa Josip H., ker je razširjal komunistične letake.

m Strel po nesreči. V četrtek zvečer je v Rušah nekdo po nesreči ustrelil v prsa 22-letnega posestniškega sina Maksa Verblaha. Hudo, vendar ne smrtonosno ranjenega mladeniča so z reševalnim avtom prepeljali v tukajšnjo bolnišnico.

Poročilo mestnega tržnega nadzorstva v Ljubljani

Delovanje tržnega nadzorstva v oktobru

Po poročilu mestnega tržnega nadzorstva v Ljubljani za mesec oktober t. l. je bil trg v oktobru z vsemi živili dobro založen in je bila ponudba blaga velika.

Nakup je bil zlasti v drugi polovici meseca oktobra v splošnem slabšeji. Tržnine, prostornine in glob so nabrali za 31.133 Din.

Cene moke neizpremenjene

V veljavi so bile po dopolnilni uredbi cene za beli kruh 4.40 Din (prej 4 Din), za polbeli 3.80 Din (prej 3.50 Din in za črni kruh 3.10 Din (prej 2.50). Tržno nadzorstvo je odvzelo 62 vzorcev kruha in moke pri pekih ter jih poslalo v preiskavo Higijenskemu zavodu.

Cene mesa so se še znižale

Cena govejega mesa je padla pri prvi vrsti za 1 Din (od 15 na 14 Din), teletina se je znižala za 2 Din prve vrste 16 Din, druge 12 do 14 Din, kostrunovo meso je bilo cenejše za 2 Din, konjsko za 2 Din in svinjsko prve vrste za 2 Din. Svinjsko hrbitišče so pa nekateri mesarji prodajali celo za 6 Din ceneje (po 16 dinarjev). Za nekaj dinarjev so se znižale tudi cene klobas. Ker ni bilo kupcev, je nastala med mesarji močna konkurenca in so zaradi tega vsi mesarji cene znižali. Tržno nadzorstvo je pregledalo izdelke nove delikatesne trgovine »Rabusa«. Vzorce so bili primerni.

Mlekarice dobe v Ljubljani letno 20.000.000 dinarjev

Mestno tržno nadzorstvo je popisalo vse domašake mleka v Ljubljani in odvzelo od vseh vzorce mleka zaradi pregleda. O rezultatu tega pregleda bomo še poročali. Razen tega splošnega pregleda mleka je odvzelo še 31 vzorcev mleka, od katerih je bilo 10 slabih, 6 domašalev pa je moralo nadzorstvo ovaditi radi potožbe mleka. Ugotovilo se je, da popije Ljubljana vsak dan nad 20.000 litrov mleka, in da tako zasluži kmečkemu prebivalstvu na leto nad 20.000.000 Din.

Sadja ni — iz sadjerodnih krajev

Sadja je bilo na trgu ogromne množine, zlasti jabolk. Cene so primerne. Vse sadje pripeljejo skoro samo okoliški kmetje in nerazumljivo je, da prodajalcev iz sadjerodnih krajev, kakor iz Stajerske, ni na trgu, čeprav se prodaja na ljubljanskem trgu razmeroma ugodno in je prodaja sadja na Stajerskem izvozničarjem zelo neugodna. Obilo je bilo tudi grozdja, bruslic, orehov in češkel.

Sladkor se je podražil za 1 Din pri kg, dražje so bile tudi testenine. Poljskih sadežev je bilo na trgu dovolj. Njih cene so ostale neizpremenjene. S primernim poukom in propagando o bolj racionalnem obdelovanju zemlje in gojitvi zelenjave bi se moglo docela izpodriniti uvoženo tuje blago na naš trg. Ljubljanci zato radi jedo gobe, katerih je bilo dovolj. Proti koncu meseca je njih cena poskočila na 14 Din. Kislega zelja pripeljejo kmetice dovolj. Letos je zelo dobro pripravljeno. Prodajajo ga po 2.50 Din za kg, medtem ko ga Trnovčani še vedno prodajajo po 4 Din.

Obrotni vrtnarji so zahtevali, naj se jih zaščiti in prepove prodajo umetno gojenih cvetlic. Tržno nadzorstvo dovoljuje še nadalje prodajo vseh cvetlic, ki se ne goje samo v rastlinjakih celo leto. Druge vrste cvetlice ter šopke in vence iz njih prodajati je dovoljeno. Mestno tržno nadzorstvo tako strogim zahtevam vrtnarjev ni moglo ugoditi, ker bi bili s tem oškodovani ravno najbolj revni sloji.

Krompir in zelje dražji ko lani

Poljskih pridelkov je bilo na trgu v obilici, zlasti krompirja in zelja. Cena krompirja in zelja je nekoliko višja od lanske (1 kg krompirja na debelo 1 do 1.50 Din, zelja 0.70 do 0.75 Din). Kostanja je bilo na trgu v ogromnih množinah. Kupovali so ga zlasti revni sloji po 1.50 do 2 dinarja.

Poziv gostilničarjem

Ker so se znižale cene mesa, je tržno nadzorstvo pozvalo gostilničarsko zadrugo, naj ta posreduje pri svojih članih, da bodo znižali cene jestvin po gostilnah in restavracijah. Večina gostilničarjev je to že storila.

Razširjajte Jugoslovana

Gelje

* Najdba. V petek dopoldne je bila pred Westnovo tovarno najdena usnjata denarnica z manjšo vsoto denarja. Dobi se na policiji.

* Nalezljive bolezni v Celju in okolici. Od 22. do 31. oktobra je bilo stanje nalezljivih bolezni to-le: legar v okolici ter v mestu, oha bolnika ozdravila; škrlatica v okolici 6; ošpice v okolici 8; davica v mestu 1, v okolici 11; šen v okolici 1; krčevita odreenelost v okolici 1.

* Mestni kino ostane nocoj zaprt. Jutri filmska opereta »Gospoda se zabavlja«. Glasba Roberta Stolza.

* Smrtna kosa. V Libohaj št. 43 je 12 t. m. umrla 73letna Antonija Podkoritnikova. — V Polulah št. 12 je umrla 12. t. m. 74letna prevzilarica Marjeta Koširjeva. — V javni bolnici je 12. t. m. umrla 60letna Jera Jelšavčeva iz Sv. Roka ob Sotli. N. p. v m. žalujočim sožalje!

* Dramatično društvo pozivlja vse dame, gosposdične in gospe, ki bi hoteli sodelovati pri gledaliških predstavah, da naj pridejo v ponedeljek zvečer ob 20. na sestanek v Mestno gledališče.

* Ropar pred sodniki. Brezposelni delavec Anton Vivod, doma iz Dobrne, je bil poleti nekaj časa zaposlen pri vpokojenem učitelju Antonu Lazarju v Tribeji, občina Livlje v prevaljskem srezu. Ko je bil radi malomarnosti odpuščen, je nekemu tovarišu rekel, da ima učitelj mnogo denarja skritega in da bi bilo dobro, če bi se kdo maskiral ter vdrl v njegovo stanovanje in mu vzel ta denar. Dne 10. septembra je zares prišel v stanovanje svojega prejšnjega delodajalca. Glavo je imel povezano z žensko ruto, v eni roki je držal revolver v drugi pa veliko gorjačo. Učitelja je narahnil z besedami: »Starec, denar sem, sicer te ubijem!« Učitelj mu je dal ves denar, ki ga je imel — 25 dinarjev. Vivod pa ga je pobil na tla, hoteč od njega dobiti še več denarja. Lazarju pa je uspelo zbežati. Vivoda so že par dni nato pretrali. V sredo je stal pred velikim senašom celjskega okrožnega sodišča. Priznal je svoje dejanje in je bil obsojen na 18 mesecev ročnice ter na izgubo častnih pravic za dobo 3 let.

* Kolesarji zopet na delu. Posestniku Josipu Kajtni iz Prečne ulice je bilo iz veže njegove hiše ukradeno kolo znamke »Steyer«. — Zasebniku Francetu Kosiju z Brega je bilo v četrtek izpred neke trgovine na Bregu ukradeno kolo znamke »Marechal« vredno 500 Din.

Kamnik

Glas iz občinstva. Iz vrst naših čitateljev smo prejeli: O delovanju Matice živih in mrtvih, ki si je nadela nalogo, da postavi spominsko ploščo v vojni padlim Kamničanom, že dalj časa mislo čuli nobenega glasu. Najbrž spi spanje pravičnega, kakor večina družtev v Kamniku. Toda ta vsaj s kako prireditvijo od leta do leta dajo širši publiki na znanje, da še žive. Za spomenik v svetovni vojni padlim žrtvam zbiramo že 5 let prispevke. Prvo leto je bilo nabranih 15.000 Din, od tedaj pa se ta vsota ni povečala menda niti za dinar. Vse občine okrog nas so se že oddolžile spominu padlim občanom in radovedni smo, zakaj Kamničani toliko časa odlašamo. Ali se ne bi spodobilo, da bi mi, ki imamo vedno na jeziku besede, da znamo cediti žrtve svetovne vojne, ki nam je prinesla osvobodjenje in lastno državo, to tudi končno dejanski pokazali in jim postavili skromno spominsko ploščo, da bi se vsaj eni generaciji ohranila njihova imena. V ljubljanskih dnevnikih je bila parkrat omenjena ta zadeva, toda vedno je vse pisanje ostalo glas vpijočega v puščavi. Tudi v »Jugoslovanu« se že tri notice opozarjale, naj čimprej spravijo to zadevo z dnevnega reda. Radovedni smo, ali bo tudi četrta ostala brez odziva pri odločitvah gospodih. Pozimi imajo časa dovolj, da se o tem pomene in ne odlašajo stvari, da ne bomo prej pozabili na svetovno vojno in njene žrtve.

Učiteljsko društvo kamniškega okraja bo imelo v nedeljo 15. t. m. ob 9. uri dopoldne v narodni šoli v Domžalah zborovanje, na katerem se bo poleg dveh predavanj obravnavale stanovske zadeve.

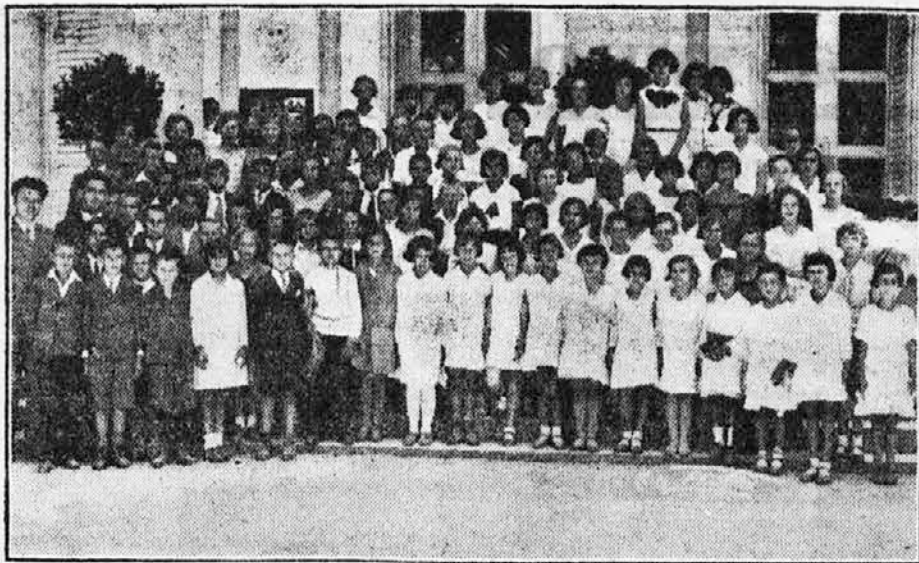
Novo mesto

Zumberški Uskokci se glasi novi ciklus radio-predavanj, s katerimi prične nocoj ob šestih popoldne »Doline gradov« učitelj Viktor Pirnat.

Vode so narasle. Zadnje deževje je slednjič napolnilo zadnje prazne bajeje in v studence. Potoki so močno vzkypeli in močno se valj široka Krka proti Savi. Mestoma je prestopila bregove, in če se deževje ne ustavi, utegne postati nevarna.

Podzemna jama pri Lakovnicah bo to nedeljo in potem vedno interesantno dostopna. Domačini so zgradili primerne lestve, ocedili jamo, oskrbeli luč in tako bo zadnja novost vsem na razpolago. Samo kapnike čuvajte, da ne bodo potem spet razstavljeni po novomeških izložbah!

Poškodbe. V kandijski bolnici je vse polno potolčenih rok. Solarček Košle Jožek je šel vračat konja na polju. Prišel mu je preblizu in jih je dobil s kopitom v desno podlakt. — Rudarju Tonetu Romšku je v črnomeljskem rovu, kjer je kopal premog, zbolnel iz stropa velik kamen ter mu zmečkal levi sredinec, sosedna prsta pa mu je pošteno potolkel. — Hlapec France Markovič je prelagal na Veliki Loki sode iz vagona na voz. Pa mu je prišla leva roka med sode in vso mu je pretisnilo. — Prejšnjo soboto je bil v št. Jerneju sejm. Kočar Deželan France se je vračal domov v Brusnice. V mraku ga je zadel neki voznik z vago ter ga podrl. Mož je dobil močne poškodbe na glavi in rokah. — Franc Kajin, posestnikov sin iz Podklanca v Beli krajini. Nesreča je hotela, da je padel v jarek in si zlomil desno nogo v členku. — Pri sekanju drv sta se ponesrečila spet dva. Franc Vovko, posestnik iz Brezja pri Brusnicah, je dobil močan strel, ki je odletel od debla, tako močno v glavo, da ima precejšnjo rano na temenu. Posestnik Lojze Zoran iz Prapreč pri Orehovici pod Gorjanci pa se je vsek v desno koleno. Deset dni je zdravil nogo doma, pa je bilo vedno slabše, zdaj je pa prišel v bolnico.

Mladinski pevski zbor Trbovlje-Vode

bo nastopil prvič v Ljubljani v nedeljo 15. t. m. ob pol 11. v dvorani hotela Union. Zbor vodi učitelj šuligoj Avgust, pri klavirju ga bo spremljal učitelj Pertot Milan. Zbor šteje 110 deklic in dečkov, ki izvajajo program sodobnih umetnih in narodni pesmi a capella in s klavirjem. Ta mladinski zbor, ki je v Sloveniji najštevilnejši in po dosedanjih nastopih v Trbovljah, Hrastniku, Litiji, Rogaški Slatini in Celju

najboljši, ima veliko oporo v svojem voditelju in v veliki muzikalni nadarjenosti rudarskih otrok. — Upravičeno pričakujemo, da se bo vsakdo poslužil ugodne prilike in posetil to prireditve, ki zasluži radi umetniške in socialne stran vso pozornost. Naj uvidijo trboveljski otroci, da jih bo Ljubljana vedno podpirala v njihovem kulturnem stremljenju.

Zločinski pohodi dvojčkov Ladislava in Viteslava

Podrobnosti o početju vlomilske družbe v Kranju

Kranj, 13. novembra.

Včeraj popoldne so odvedli orožniki oba vlomilca, brata Ladislava in Viteslava Kaplanca v zapore ljubljanskega sodišča. Kranjski orožniki preiskujejo še vso zvezo, katero so že precej pojasnili. Delavki, hčerki vdove, pri kateri sta oba vlomilca stanovala, so orožniki izpustili, ker se vlomov nista udeleževali, kakor so prvotno sumili. Vsi orožniki kranjske postaje so marljivo na delu in raziskujejo pod vodstvom narednika-vodnika J. Javornika, kam sta spravila vlomilca ukradeno blago in kje povsod sta vršila vlope.

Glavno je, da se je orožnikom posrečilo, odkriti oba vlomilca, ki sta se kar trideset let previdno skrivala pred roko pravice in nemočno kradla po trgovinah. Kranjski trgovci so bili v vednem strahu, podnevi in ponoči so morali paziti na blago. Brata Kaplanca sta bila tudi res prava poklicna vlomilca. Vdrla sta skozi dobro zavarovana vrata, si narezala blaga in jo odkuril brez sledu.

»Jugoslovan« je o vseh tatvinah že obširno poročal. Usodna je bila zlasti tatvina pri trgovcu Petru Arnsku, v čigar manufakturno trgovino sta vlomila brata Kaplanca malo pred Veliko nočjo. Vdrla sta ponoči skozi vrata v veži in se izbrala od vsakega boljšega kosa blaga za moške in ženske obleke, plašče in svilene srajce. Pozabila nista tudi na gumbce, sukanec in vse ostale potrebne malenkosti. — Trgovec Peter Arnske bi tatvine niti ne opazil, toda vlomilca sta pri odhodu zaklenila vrata samo enkrat, dočim se je Arnske natančno spominjal, da je obrnil ključ v ključavnic dvakrat. V trgovini sami ni bilo mogoče opaziti nikakega nereda. Morali so vse kose blaga natančno premeriti, da so mogli ugotoviti škodo. Tatvina je razburila vse kranjske meščane, zlasti pa trgovce, posebno ker niso mogli vlomilcema priti na sled. Ladislav Kaplan je priznal, da je vlomil v Arnskovo tr-

govino celo dvakrat.

Ravno pred mesecem sta vlomila parkrat tudi v veliko manufakturno trgovino Franca Crobatha. Pri zadnjem vlamu 14. oktobra ponoči pa so jih domači pregnali. Nad trgovino spe namreč hčerke g. Crobatha, ki so zaslišale šum. Prvotno so mislile, da prihaja s ceste, toda končno so se le prepričale, da je nekdo v trgovini. Morala sta zbežati in pustiti pripravljeno blago. Tudi tu sta si strokovnjaško narezala različnega blaga in drugih potrebin. V trgovino sta vdrla skozi sosednje poslopje, ki je tudi last g. Franca Crobatha. Ravno takrat so hišo prezidavali in je bila brez vrat in je takorekoč vlomilca kar izzivala k vlamu. Vrednost pokradenega blaga znaša nad 100.000 Din. Orožniki so ga dosedaj v Kovorju in Češnjici zaplenili za kakih 35.000 Din. Blago sta dobila oba okradena trgovca takoj po pregledu nazaj. Natančnejša preiskava bo pokazala, kje povsod po Gorenjskem sta vlomilca prodajala blago.

Brata Ladislav in Viteslav Novak nista naša državljana, ampak Čehoslovaka. — Oba sta dvojčka, rojena 3. julija leta 1898 v vasi Jevičku pri Moravski Drebavi. Ladislav je prišel v našo državo 5. septembra lanskega leta. — Nekaj časa je bil v službi pri elektrotehničnem podjetju Pavel Mayr in Co. v Kranju, ki pa ga je radi tatvin odpustilo. Potem je bil brezposelen in se je preživljal z vlomi. Ljudem je pravil, da je bogat hišni posestnik na Čehoslovskem in da zastopa veliko češko tekstilno tovarno. Pravega svojega imena ni povedal, izdajal se je za Franca Hadva. Ni se gotovo, če je Kaplan njegovo pravo ime. Njegov brat Viteslav je prišel v Jugoslavijo šele letošnjo zimo. Nekaj časa je delal v Trzinu kot mizarški pomočnik. Do jeseni sta stanovala brata v Kovorju, pozneje pa sta se preselila v Češnjico, od koder sta vršila svoje nočne vlomilske pohode v Kranj in okolico.

Da se bo vsaj nekoliko olajšala beda naših Haložanov

Da se vsaj nekoliko olajša strašna beda naših Haložanov in da se vsaj deloma ublaži velikanška gospodarska kriza na robu prepada se nahajajočega vinogradništva, prosim vse p. n. gospe družane in slavne občinske odbore, da pri sestavi proračunov za leto 1932 odpravijo ali pa vsaj znižajo trošarino na vino ter da skušajo kriti tozadevni odpadki dohodkov z višjo trošarino na pivo, žganje in brezalkoholne pijače. Tudi z visokimi taksumi na plese, hrupne veselice in svatbe bi se dalo pomagati (osebito po mestih). — Če bi vse to ne zadostovalo, naj se pa ne pozabi na prispevke za čezmerno uporabo občinskih cest. Odločilne oblasti bi k izravnavi proračunov znatno pripomogle, če bi ponovno v kalice nočnega miru prav pošteno kaznovali, t. j. da bi jim nalagale visoke denarne kazni v prid občinskemu ubožnemu skladu. Novoizvoljene gospe poslance pa najljubše prosim, da se že pri prvem zasedanju narodne skupščine zavzamejo za to, da se kazenski zakon v toliko izpremeni, da bodo tekle v znanost pred sodišči izrečene denarne kazni zopet v obdobju ubožni sklad, kar bi v nekaterih občinah v precejšnji meri zvišalo dohodek. Prosim! — Župan: Janko Zunković, Sv. Bolfeuk v Haložah.

Ciganska nadlega

Nujna potreba po prepovedi potepanja ciganov po državi

Dasj cigani nikdar niso bili dobrodošli gosti, se je v prejšnjih letih le še nekako dalo shajati z njimi, v zadnjem času pa so postali posebno v mariborskem okrožju prava nesreča. Samo v letošnjem letu so izvršile razne ciganske družbe, ki so skoraj vse prišle iz Hrvaškega, nešteto tatvin, vlomov in drugih zločinov. Omenimo naj le razne vlope in osludno posilstvo razbojniške ciganske tolpe pri Ptujju, ki je bila tudi do zob oborožena. Nadalje so cigani izvršili več vlomov v konjiškem okraju in še več sleparij v mariborski okolici ter po Dravski dolini.

Vse to je naše ljudstvo že tako ogorečilo, da odločno zahteva zaščito pred cigani, kar bi menda ne bilo tako težko in neizvedljivo. Citati smo nedavno, da je madjarska vlada za vselej prepovedala svojim ciganom nomadsko

potovanje in isti sklep je napravila tudi Čehoslovaška. Vsi cigani so se popisali in stalno naselili. Kdor se tem odredbam ne pokori, je aretiran in najstrožje kaznovan. Potrebno bi tedaj bilo, da bi tudi naša vlada sledila budimpeštanski in pariški ter storila isto z našimi cigani. Če pa to zaenkrat ni izvršljivo v vsej državi, naj izda tako odredbo vsaj naša banska uprava za Dravsko banovino.

Na Slovenskem imamo cigane samo na Dolenskem ter v Prekmurju. To so naši domači cigani, ki so vsi več ali manj že stalno naseljeni in se le včasih odpravijo po svetu. Te bi ne bilo težko ugnati, posebno ker jih ni veliko, drugim pa naj bi se poteptanje po naši banovini odločno prepovedalo. Orožništvo naj bi se dalo naročiti, da vsakega tujega cigana, ki se pri nas pojavi, takoj aretira, kaznuje z zapornim in nato izžene v pristojno občino. Na ta način bi se kaj kmalu za vselej iznebili ciganske nadlege.

Jesenice

Jutri zvečer bo priredilo železničarsko pevsko društvo »Sloga«, ojačeno s sokolskim pevskim zborom, gostovanje s krasnim koncertom v Sokolskem domu v Boh. Bistrici. Pričetek ob 7. uri. Iskreno vabljeni vsi!

Tudi Jeseničani smo jugoslovanske misli. Ze med volilnimi shodi je bilo videti, da bo udeležba pri novembrskih volitvah velika. Tako se je tudi zgodilo. V jeseniški občini, ki obsega mesto, to je stari trg Jesenice in Savo ter okoliške vasi Hrušico, Plavški in Jeseniški Rovt ter Sv. Križ nad Jesenicami, znaša število udeležencev volitev izraženo v odstotkih nad 70%. Vseh volilnih upravičencev je bilo 1915, volilo pa jih je 1345. Okrog 400 volilcev je bilo več kakor pri zadnjih volitvah l. 1927, ko je bilo 7 skrinjic.

V torek 17. t. m. ob 18-30 bo imela ožja uprava Gorenjskega zimskega sportnega podsaveza v kavarni »Čopa« svojo sejo z izredno važnim programom.

Jugoslovanci dobite sedaj na Jesenicah že v štirih trafikah, in sicer na Gosposvetski cesti pri gd. Mici Mesarijevi, v poštni trafiki Antona Nikolavčiča, na Cankarjevi cesti v trafiki gd. Ane Klinarjeve in na isti cesti v trafiki poleg kina »Radio«. Čitajte in kupujte ta najcenejši dnevnik v Dravski banovini, saj stane vsak dan, ob nedeljah, praznikih in ob delavniških samo 1 Din.

Sokolstvo

Zbor župnih prosvetarjev ČOS.

Preteklo nedeljo so se sestali v Tyrševem domu v Pragi prosvetari vseh 54 sokolskih žup ČOS k važnemu posvetovanju. Kot uvod je imel starosta ČOS brat dr. Scheiner predavanje o dr. Miroslavu Tyršu, ki je napravilo na zbrane prosvetarije zelo globok vtis. Tajnik brat Truhlar je podal izčrpno poročilo o posameznih župnih prosvetnih odborih, brat Kliperpa pa prosvetni program za leto 1932. Izredno zanimivo statistiko prosvetnega dela sokolskih žup v ČOS je podal brat dr. Mráz. Po statistiki ima ČOS 3076 knjižnic, (66 najmanjših društev in odsekov nima svojih lastnih knjižnic), 2110 društev ima poleg knjižnice, še knjižnico za vaditelje, 1203 društva pa imajo knjižnice tudi za ženske vaditeljske zbornice. V knjižnicah za članstvo je 447.000 knjig, za vaditeljske zbornice 117.000, za naraščaj 28.682 in za deco 3711 knjig. Torej je v vseh knjižnicah trideset milijona knjig. O pripravah za vsesokolski zlet sta poročala brata dr. Bukovsky in Bima. Župnih prosvetnih šol je bilo v zadnjih treh letih 112. Sejo je vodil predsednik prosvetnega odbora ČOS brat Krejčić, navzoči pa so bili starosta ČOS z vsemi tremi namestniki, dalje načelnik in načelnica ČOS in mnogo drugega sokolskega članstva.

Zlato mašo bo bral

Novo mesto, 13. novembra.

Zlato mašo bo bral v nedeljo ob devetih v franciškanski cerkvi pater Alfonz Furlan. Dolga leta že opravlja dušebrižniško službo v Novem mestu, kjer je zelo priljubljen. Rojen je bil v Gočah pri Vipavi 25. julija 1856. Osnovno šolo je obiskoval v domači vasi, gimnazijo v Ljubljani. Po končanem VI. razredu je vstopil v franciškanski red 12. septembra 1877 na Trsat. Po letu novicijata je dovršil na domači gimnaziji na Kostanjevici 7. in 8. razred gimnazije. Istotam 1. in 2. letnik bogoslovja, 3. in 4. leto pa v centralnem bogoslovju v Gorici.

V redu so se mu tekom let poverile razne častne službe. Bil je 15 let vzgojitelj redovne mladine, profesor na domači gimnaziji, predstojnik v Pazinu in na Brezjah, dvakrat je bil definitor slovenske provincije.

Znan je kot nabožen pisatelj in zgodovinar. Dpisoval je veliko v »Cvetje« in izdal nekaj nabožnih knjig. Z mravljino skrbnostjo je zbiral zgodovinske podatke. Objavil je Zgodovino franciškanskega samostana in cerkve v Pazinu. (»Pučki prijatelj«, Pazin 1913), in Zgodovino franciškanskega samostana v Novem mestu. (»Dol. Novice« 1919). V »Čaropisu« za zgovino in narodopisje je 1926. leta napisal — Pisatelj franciškanske hrvatsko-kranjske pokrajine sv. Križa.

S svojo obilo udeležbo bo Novo mesto počastilo velik jubilatov praznik, ki naj bi ga čil in zadovoljen dvignil še v bisernega!

V ptujskem srezu je znižalo najemnine 22 hišnih posestnikov

Ptuj, 13. novembra.

Na poziv kraljevske banske uprave za znižanje stanovanjskih najemnin je v Ptujju znižal najemnino svojemu najemniku edinole posestnik Franci Janez, ki je sam hlapec, kakor smo že poročali. Načelstvo ptujškega sreza nas je pa še obvestilo, da je 10 kmečkih posestnikov v Spuhliju znižalo svojim najemnikom najemnino takele od 60 din na 30 din letno, od 900 na 300 Din letno, drugi pa od 48 na 30 din letno, od 30 na 25 din letno, od 600 na 480 Din letno itd. Znižanje je torej znatno. V Krčevini pri Ptujju je znižalo 7 lastnikov najemnino, in sicer od 200 na 100, od 200 na 150, od 230 na 180, od 120 na 100, od 200 na 100, od 150 na 100 in od 300 na 20 Din mesečno. V Ormožu so najemnino znižali 4 hišni posestniki od 200 na 150, od 280 na 250, od 200 na 150 in od 800 na 600 Din mesečno. Drugod se hišni posestniki niso odzvali pozivu!

Ormož ni zaostal, kakor pričča 80 odstotna volilna udeležba

Gospod urednik!

Gotovo mislite, da je Ormož najbolj zaspano mesto naše banovine, ker se tako redko imenuje po časopisih.

Mogoče celo mislite, da so tudi volitve šle kar tako mimo nas. Ne, Ormož ni zaostal za drugimi trdnjavami. S svojo 80%no udeležbo pri volitvah je to jasno dokazal.

Na večer pred volitvami kresovi, streljanje s topiči, v nedeljo hiše v zastavah, godba po mestu — vse to je naredilo veličasten utis manifestacije za veliko narodno delo. Kljub dežju je bil ta teden naših najlepših praznikov. Veselo razpoloženje vsepovsod. Agitacija za abstinenco se nas ni prijala. Večina volilcev je naredila svojo dolžnost že v dopoldanskih urah.

Vsi pa obsojamo korak treh mestnih očetov, ki se niso hoteli udeležiti volitev, dasi so bili doma.

Z drogom ga je

V neki bližnji graščini sta že delj časa zaposlena P. Karel in Alojz kot hlapca. Prvi že gleda skoro Abrahama, drugi pa je šele 24 let star. Pred dnevi sta se sprla. Korlek je skočil z odprtim pipcem v Lojzka, ki pa je svest si svojih mladih let odskočil kot zajec. Ker je pa Korlek Lojzeta še drugič napadel, je pograbil Lojze železni drog in udaril Korleta po levi roki. Korlek je iskal pomoči pri dr. Ukmarju, ki je ugotovil, da je roka zlomljena. Zato je odšel v bolnišnico.

Ormož

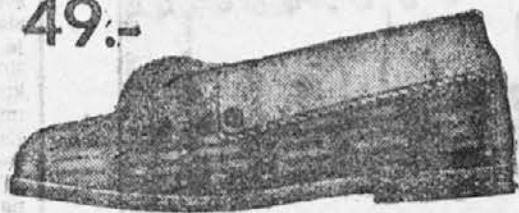
Sejem. V sredo je bil tu največji letni (Martinov) sejem. Umce so bile polne kramarjev, ki pa nikakor niso prišli na svoj račun. Zivina ni imela skoro nikake cene: po 2 do 3 Din za kg žive teže. Zelate glave po 0-50 Din komad, krompir po 70 p. kg. Obisk kupcev je bil skrajno slab. Ni denarja!

Preskrbite se za zimo!

Ne odlašajte z nakupom potrebne obutve. V naših prodajalnicah dobite vse, kar Vam je potrebnega za Vaše noge.

Vrsta 9892-50

MIKADO.

Vrsta 7045

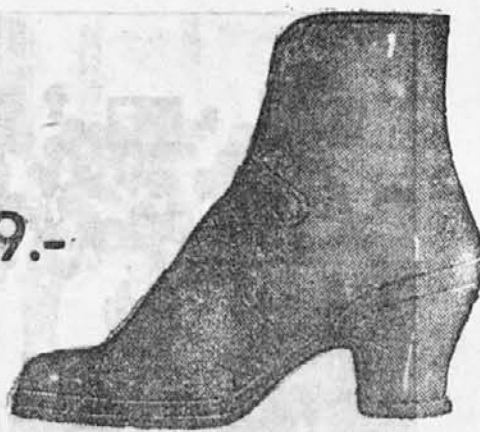
Kadar ste doma, kadar delate v kuhinji in hodite iz sobe v sobo, nosite te copate. Obvarujejo Vas prehlada. V njih se Vam bodo noge najbolje odpočile.

Vrsta 215

Pazite na svoje zdravje. Ob hladnem vremenu se dobro obuvajte. Evo Vam udobnih in toplih domačih čevljev. — Topla obutev je najzanesljivejši pomoček, da se ne prehladite.

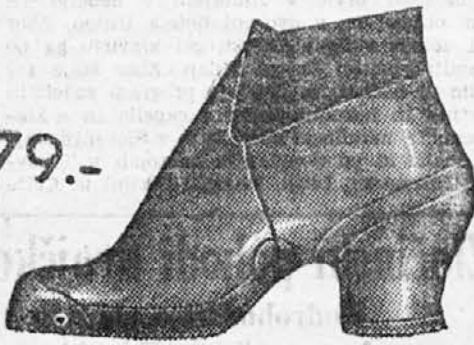
69.-

Vrsta 1045-71

Najnovejša jesenska moda. Glejte jih, lepe, lahke in elastične snežke! Noge Vam izgledajo v njih jako elegantno. Nosijo se lahko na vse vrste čevljev. Imamo jih različnih barv in različnih odtenkov.

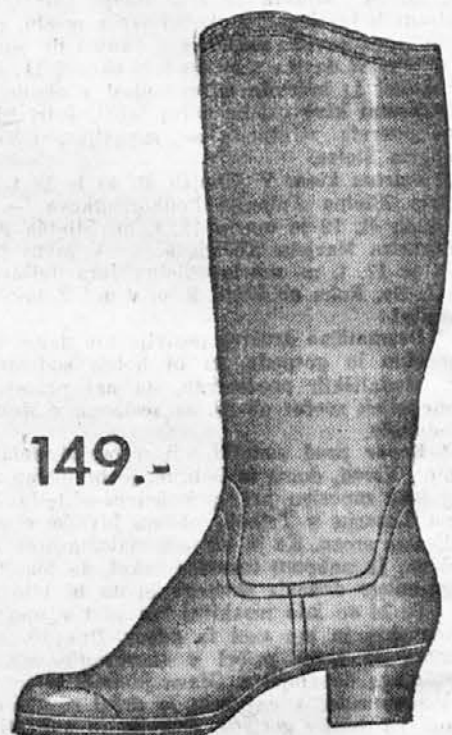
79.-

Vrsta 1865-01

V teh elegantnih zimskih čevljih izgleda noga popolnoma majhna. Čevlji Vam bodo v njih vedno suhi in čisti. Imamo jih črne in rujave barve.

Rata

Vrsta 9895-50

Zenske gumaste wellingtonke. Imamo jih tudi rujave barve. V njih imate vedno občutek udobnosti, ker Vam bodo varovale noge mokrote tudi ob najslabšem vremenu.

Ravnanje z mlekom v mestih

Ko sem pred časom napisal krajšo notico o ljubljanskem mleku, so me nekateri razumeli, ali vsaj tako hoteli razumeti, kakor da sem proti pasteriziranju ali bioriziranju mleka. Takrat sem kritiziral način reklame, ogrevanja mleka in mlekarso posodo. V notici sem omenil, da je prevreto mleko sterilno, zlasti če ga pušča gospodinja, da ji povre. — Tako mleko torej ni zdravju nevarno, ako ravno moram reči, da ni dobro. V prevretem mleku so uničene zelo koristne snovi, poleg tega se pa njegov okus in barva tako izpremeni, da postane celo neprijetno. In takega mleka žal dobijo največ v naših mestih.

V lanskem »Jugoslovanu« sem omenil, da pokvari dobro mleko navadno konzumentje sami, ker ga nepravilno prekuhajo, nato pa ne shladijo, temveč puščajo samovoljnemu ohlajevanju.

V naših kuhinjah se postavi prevreto mleko navadno na ali ob štedilnik tako, da se ohladi na tako stopnjo temperature, ki prija škodljivim glivicam k razmnoževanju. Je res škoda dobrega mleka, ki se po prekuhanju vsled nevednosti ali površnosti pokvari.

V naših mlekarnicah, kakor drugih javnih lokalih, dobijo vedno tako mleko, da ga popiješ na hitro, sicer se ti skoro ustavi. V enem naših mest v prvovrstnem lokalni pa še s hitrimi požirki ga ni bilo mogoče. Ako posnemamo tuje skoro že v vsem, serviramo tudi mleko tako, da bo imel pivček užitek. V vseh naprednih državah dobimo mleko v zaprtih steklenicah, pa še tudi v čašah ali vendar v takem stanju, da ni izgubilo naravnega okusa.

Mlekarnice naj se uredijo kot mlekarne, kjer bomo dobili mlečne izdelke, kvečemu še pecivo in jajca, drugo v take obrate ne spada. Konzument naj dobi mleko po želji, hladno ali toplo, ogreto pa naj bo v tem času in ne ves dan!

Veseli je gledati mlekarne lokale v naprednih državah, kjer poseda na večer dijaštvo, delavstvo, pa tudi drugi sloji, pri svojih steklenicah mleka.

Prav odkrito pa moram reči, da pri nas dobrega mleka še ne poznamo. Naše ljudstvo pasteriziranega mleka baje ne mara, ker je brez rumenkaste kože na vrhu in ker ima res naraven slaček okus po surovem mleku, kakršnega mora imeti dobro mleko.

Velika ovira pri prodaji mleka v steklenicah je menda nekaterim tudi v tem, da je način prodaje v steklenicah nepraktičen. — Srečni so torej za sedaj samo tisti, ki niso navezani na javne lokale in dobivajo mleko na dom.

Kontrola dovoženega mleka v mesto mora biti v veliko korist dvigu konzuma, to pa vzporedno z nadaljno upravo mleka v mestnih mlekarstvih obratih. Često pa se dogaja, da tudi dobro privoženo mleko v mestu pokvari jo slabi obrati.

Zeleti si moramo torej res urejenih mlekarstev s čednimi prodajalnicami. Kar je sedaj urejenega, ne bo zmoglo zadostiti vsemu konzumu. Mislimi je na popolno organizacijo mlekarstva. Vsako prekuhanje in prinašanje po par litrov iz daljine je pa nerentabilno in škodljivo.

Franjo Pavlica.

Nekaj podlag za našo vinarsko statistiko

Po zakonu o vinu je treba vsako leto prijaviti vinski pridelek upravi tiste občine, v kateri je dotični vinograd. Kmetijsko ministrstvo, odnosno kraljevska banska uprava je tudi to leto izdala navodila za to v smislu § 14 vinskega zakona in čl. 34 pravilnika k temu zakonu. Ti podatki so izredno važni že iz splošnogospodarskih ozirov, po drugi strani pa tvorijo nujen, neobhodno potreben pripomoček za uspešno izvrševanje zakona o vinu, kakor smo nekoč na tem mestu že poudarili. Z davčninami, kakor nekateri vinogradniki domnevaajo, nimajo prav nič skupnega. Kdor take vesti razširja, škoduje dobri skupni stvari. Zato pa morajo biti podatki o vinskem pridelku povsem resnični in točni.

Vinogradniki merijo iz večine samo mošt in vedno končno, koliko polovnjakov (polovnjak = 300 l) so pridelali. Ne vedo pa, koliko grozdja so nabrali (nekaj so ga morda prodali za zobe, ali za prežanje po kupcu), niti ne vedo, koliko tropin je odpadlo na trgatve. Vprav tropine pa so precej pomemben postranski produkt. Uporabljamo jih za krmo domačim živalim, za kurivo, za kompost kot gnojilo, za napravo kisa, za pripravo domače pijače z namakanjem v vodi brez dodatka sladkorja (to je »tropinščica«, ne petiot!), za žganjico »tropinovce«, za izdelavo tanina ali čreslovine v kletarske svrhe; ponekod služijo grozdne pečke za napravo olja, katerega je v njih okoli 20%, celo kot zob namesto kakega žitnega zrnja — sicer z drugačnim učinkom — itd. Brezvestni spekulanti uporabljajo vinske tropine za ponarejanje ter pomnoževanje vina in jih za to svrhu celo kupujejo. To pa nas mora po vinskem zakonu še najbolj zanimati! S tem hočemo samo povedati, da so zahtevani podatki o vinskem pridelku res velikega pomena in v čisto posebnem

nem interesu vseh poštenih producentov, realnih vinskih obrtnikov in — ne naposled — tudi v interesu konzumentov, ki koncem koncev vse te račune poravnajo, čisto i s svojim zdravjem.

Menimo, da ustrežemo vinarjem in mnogim občinskim upravam v vinorodnih krajih, ako jim nudimo nekaj približnih podlag za našo letošnjo vinarsko statistiko, katero baš zdaj sestavljajo na osnovi prijav vinskih pridelkov. Tu navedena števila niso in ne morejo biti stalna — niti pri istem gospodarju ne — iz razlogov, katerih tokrat ne moremo navajati. Zato naj služijo le kot splošne smernice pri zadevnih proračunavanjih.

Iz 100 kg grozdja naprašamo kakih 70 l mošta. Za 100 l mošta je treba okroglo 140 kg grozdja. 100 l mošta dá 95 l vina. Na 100 l mošta odpade približno 30 kg tropin.

Vinar, ki ni nobenega grozdja prodal, a je pridelal 10 polovnjakov, to je 30 hl mošta, je potemtakem nabral 30 × 140 kg = 4200 kg ali 42 q grozdja. Pri prešanju dobi še 30 × 30 kg = 900 kg ali 9 q tropin. Ob nepredolgem pohranjevanju pijače bo imel 30 × 95 l = 2850 l ali 285 hl, to je 9 in 1/2 polovnjaka vina. Da je pri tem važno tudi vedeti za starost ter število trsov in površino vinograde, je samoposebi umevno.

Andrej Žmave.

Borzna poročila

dne 13. novembra 1931.

Dovizna tržišča

Ljubljana, 13. novembra. Amsterdam 2262-78 do 2269-62, Bruselj 784-01-786-37, Curih 1098-45-1101-75, London 208-56-216-08, New-

york kab. 5626-76-5643-76, Newyork 5604-76 do 5621-76, Pariz 221-01-221-67, Praga 165-52 do 167-02, Trst 287-97-293-97.

Zagreb, 13. novembra. Amsterdam 2262-78 do 2269-62, Bruselj 784-01-786-37, London 208-56-209-38, Milan 287-97-288-87, Newyork kabel 5626-76-5643-76, Newyork ček 5604-76 do 56-2176, Pariz 221-01-221-67, Praga 166-52 do 167-02, Curih 1098-45-1101-75.

Curih, 13. novembra. Beograd 9-08, Pariz 20-1175, London 19-35, Newyork 512-25, Bruselj 71-40, Milan 26-4250, Madrid 44-50, Amsterdam 206-15, Berlin 121-15, Dunaj 71-50, Stockholm 109-50, Oslo 108, Kopenhagen 110, Solija 3-71, Praga 15-16, Varšava 58, Budimpešta 90-0250.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 13. novembra. 7% Bler. 60—, 8% Bler. 67—, Stavbna 40—, Ruše 125—.

Zagreb, 13. novembra. 7% inv. pos. 65 bl. vojna škoda ar. in kasa 274-275 (275), 4% agr. obv. 30-36, 7% Bler. ar. in kasa 60-63, 8% Bler. ar. in kasa 67-70, 7% pos. hip. ar. 62-50-64, 6% begl. obv. 44-25-45. — Duhanški lozi 30 blago.

Dunaj, 13. novembra. Bankverein 12-50, Dunav-Sava-Adria 12-70, Prioritete 98-20, Trbovlje 27-70, Leykam 1-75.

Žitna tržišča

Sombor, 13. novembra. Pšenica: bačka Tisa šlep, okolica Gradište 80 kg 1% 175-260; bačka Tisa šlep, okolica Titelj in Zabaj 80 kg 1% 173-256; bačka Begci šlep 80 kg 2% 172-255, ban. 79 kg 2% 170-250; bačka 79 kg 2% 169-248; bačka Kanal, okolica Čala 80 kg 2% 172-254; bačka Dunav kanal, ok. Cervenka 79 kg 2% 168-246; arbska Dunav šlep 77 kg 3% 165-240; arbska 78 kg 2% 165-240; arbska i bosanska ladja Sava 77 kg 3% 164-239; gornjebačka žel. 80 kg 1% 170 do 255; bačka žel. okolica Sombor 79 kg 2% 165-245; ban. žel. 79 kg 2% 165-245; glavna proga Srbija do Čuprije 77 kg 3% 160-235; gl. proga Parašin na jug 77 kg 3% 160-234; gl. proga Kumanovo 77 kg 3% 160 do 234; glavna proga Kosovo 75 kg 4% 160 do 235; srem. slav. hr. 78 kg 2% 160-235. — Oves: bački srem. in slav. žel. 125-130. Rž: bačka železnica 147-50-152-50. Koruza: bačka stara

Trgovski lokal

na Miklošičevi cesti se odda za takol ali s 1. februarjem 1932 v najem. aslov pove uprava lista. 2361

3 elektronski radioaparati

kompleten za 850 Din se prod. Florijanska ulica 19, I. nad. 2372

Preklic

Podpisani javljam, da jaz nisem plačnik za nikogar. kdorkoli bi na moj račun kakor-šnekoli dolgo in obveznosti napravil brez moje vednosti in mojega dovoljenja

Anton Repar
šidarski mojster
Dule 6, Šmarje - Sap

Nogavice, roka-

vica, volna in bombaž

najceneje in v veliki izbiri pri

KARL PRELOG

Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kopalnice, kuhinje, pred-sobe, sobe za služkinjo in ostalih pritlikin se takoj odda v palači Vzajemne posojilnice na Miklošičevi cesti. Istotam bosta na razpolago z mesecem februarjem 1932 dve stanovanji v drugem nadstropju. Več se pozive pri ravnanstvu posojilnice med uradnimi urami od 8 — 13

žel. 102-50-105; bačka nova 62-61; bačka nova dec. in jan. 67-50-72-50; bačka nova marec in april 83-85; bačka sušena železnica 82-84; bačka sušena nova dec. železnica 82 do 84. Moka: bačka ban. kolodvor Og in Ogg 360-380; štev. 2. 340-360; štev. 5. 305-315. Tendence neizpremenjena. Promet 82 vagona.

Novi Sad, 13. novembra. Vse je neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet 33 vagonov.

Budimpešta, 13. novembra. Tendence ustaljena. Promet sreden. Pšenica: december 10-48 do 10-59 (10-62-10-63), marec 11-45 do 11-72 (11-67-11-68). Rž: dec. 12-90-13, marec 13-75 do 13-85 (13-84-13-85). Koruza: maj 13-90 do 14 (13-95-13-97).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence še vedno slaba, promet 1 vagon oglja.

Sport

Ilirija : Primorje.

Jutri v nedeljo bo v slučaju lepega vremena prijateljska tekma med starima rivaloma Ilirijo in Primorjem. Vse dosedanje tekme med obema kluboma so bile vedno zanimive in je publika prišla na svoj račun.

Tokrat bosta oba kluba nastopila v svojih najmočnejših sestavi. Pri Iliriji bo čuval svetišče jugoslovanski reprezentančni vratar Jakšić, ki pomeni za Ilirijo dragoceno pridobitev. V napadu bo nastopil talentirani Sveci Rafko, bivši Hercezan, ki je eden izmed naših najboljših tehničarjev. Pri Primorju bomo videli njegovega starejšega brata kot vodjo napada. Ostala mesta bodo zasedena z običajnimi preizkušnimi borci.

Tekma se bo vršila na igrišču Ilirije ob 14.30. V predtekmi nastopila Jadran in Ilirija B. Ta tekma spada v prvenstvo ljubljanskega I. razreda in se prične ob 13.

Nadaljevanje prvenstva v Ljubljani.

V nedeljo so na sporedu naslednje prvenstvene tekme: igrišče Primorja: ob 13.30 Korotan : Sparta, ob 15. Svoboda B : Slovan; igrišče Hermesa: ob 15. Hermes : Grafika.

Državno prvenstvo.

Jutri se bodo vršile samo dve tekmi v državnem prvenstvu. V Zagrebu se srečata Gradjanski in Concordia, v Sarajevu pa Sašk in Hajduk, dočim sta BSK in Mačva prosta.

Tabela se najbrže ne bo spremenila. BSK sicer ne igra, vendar bo vseeno ostal na vodstvu. Izmenjava je mogoča le na drugem in tretjem mestu, kar je odvisno od izidov v Sarajevu in Zagrebu.

Stanje tabele je naslednje:

BSK	6	6	0	0	19:2	12
Hajduk	6	3	2	1	11:7	8
Gradjanski	5	3	1	1	6:4	7
Concordia	5	2	0	3	12:10	4
Sašk	6	1	0	5	6:19	2
Mačva	6	0	1	5	5:17	1

Vienna zmagovalac v srednjeevropskem cupu.

V četrtek, na avstrijski narodni praznik se je vršila na Dunaju druga finalna tekma med Vienno in WAC. Po izredno zanimivi igri je zaslužen zmagovalac Vienna s 2:1 in je s tem postala zmagovalac v tekmovanju za srednjeevropski pokal.

V švicarji mrgoli tujih nogometašev. Odkar se je v švicarji začel takozvani polovnični profesionalizem, so vsi klubi hiteli, da si pridobijo dobre inozemske igrače. V švicarskih klubih igra sedaj 65 tujcev različnih narodnosti: Avstrijci, Madžari, Jugoslovani, Čehoslovaki, Nemci, Italijani, Francozi, Norvežani, Bolgari, Grki, Holanđci in Belgijci.

Medklubski cross-country. Zrebanje startnih števk se vrši v nedeljo ob 9. uri dopoldne na igrišču Ilirije. Do takrat se sprejemajo tamka tudi še zakasnele prijave. Start točno ob 10. uri. S. K. Ilirija.